

Nr 288.

Godkänd av första kammaren den 4 juni 1946.

Godkänd av andra kammaren den 4 juni 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för folkskolans överlärare m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 150.)

Till Konungen.

I propositionen nr 194 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 1 mars 1946, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad chefen för finansdepartementet förordat meddela föreskrifter om utvidgning av den kommunala skolledarorganisationen m. m.

Utvidgning av den kommunala skolledarorganisationen.

I likhet med departementschefen har riksdagen funnit, att vägande skäl blivit anförda för att en effektivare kommunal skolledarorganisation bör åstadkommas. Det av departementschefen i sådant syfte nu framlagda förslaget är avsett att genomföras från och med den 1 juli 1946.

Riksdagen är ense med departementschefen därom, att överlärarnas kommunala anställning bör bibehållas och att deras befattningar liksom hittills böra begränsas till att avse ett skoldistrikt. Riksdagen godkänner även förslaget att överlärarinstitutionen göres obligatorisk i varje skoldistrikt med minst tio läraravdelningar samt att överlärare icke skola få anställas i skoldistrikt med mindre antal läraravdelningar än tio.

Vad departementschefen i övrigt under förevarande avsnitt anført och föreslagit med avseende å den kommunala skolledarinstitutionens utformning föranleder icke någon erinran eller något uttalande från riksdagens sida.

Överlärarnas avlöningsförmåner och statsbidrag därtill.

Skolöverstyrelsen har anført, att det allmänna ekonomiska läget icke gjort det lämpligt att nu genomföra en definitiv reglering av överlärarnas löner, vartill komme att överlärarinstitutionen icke ännu nått erforderlig stabilitet. Överstyrelsen betonar emellertid samtidigt, att den av de sakkunniga föreslagna och av överstyrelsen förordade lösningen av frågan om statsbidrag till överlärarnas avlöning vore att betrakta som ett provisorium. Riksdagen vill framhålla, att, då riksdagen funnit sig böra godtaga de sakkunnigas, av departementschefen tillstyrkta förslag att överlärarna liksom hittills skola åtnjuta ersättning genom särskilt arvode utöver lärarlönen, detta skett med understrykande av den av skolöverstyrelsen sålunda uttalade uppfattningen.

I likhet med departementschefen anser riksdagen, att bärande skäl blivit anförda för att överlärararvodena fastställas såsom minimiarvoden, och riksdagen har funnit de av departementschefen förordade arvodesbeloppen väl avvägda. Riksdagen har även ansett sig böra bifalla de sakkunnigas av departementschefen biträdda förslag att å minimiarvodena icke böra utgå några i förhållande till dyrtiden beräknade tillägg. Enligt vad riksdagen under hand inhämtat har nämligen vid utmätandet av de av departementschefen föreslagna minimiarvodenas belopp hänsyn tagits till den av kristiden föranledda höjningen av prisnivån.

Enligt departementschefens förslag skola vid minimiarvodenas fastställande hänsyn tagas till medeltalet läraravdelningar vid höstterminens början de tre sista åren före den nya löneregleringens ikraftträdande och därefter omprövas vart sjätte år. Riksdagen har vid sin prövning av förevarande fråga kommit till den uppfattningen, att man med hänsyn till uppkommande variationer i antalet läraravdelningar torde uppnå ett mera rättvist resultat om arvoden omprövades efter en kortare period än den av departementschefen angivna. Riksdagen har därför för sin del funnit lämpligt, att en dylik omprövning verkställes vart tredje år.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot vad departementschefen föreslagit med avseende å överlärares rätt till semester och oakortad lön under sjukdom samt bifaller Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 19 § i folkskolans avlöningsreglemente.

Riksdagen bifaller jämväl departementschefens förslag beträffande statsbidrag till överlärararvode och ansluter sig även i övrigt till vad departementschefen under förevarande avsnitt anført och föreslagit.

Överlärnarnas åligganden.

Vad departementschefen i nämnda avseenden föreslagit har icke givit riksdagen anledning till annat uttalande än att riksdagen velat framhålla, att det synes riksdagen lämpligt att sekreterarskapet i skolstyrelsen omhänderhaves av överläraren. Riksdagen är ense med de sakkunniga om att det vore mindre lämpligt om statsbidrag skulle utgå för ett dylikt rent kommunalt uppdrag. Ersättningsfrågan torde därför få bli föremål för överenskommelse från fall till fall mellan överläraren och vederbörande kommunala myndigheter.

Tillsättning av kommunal folkskolinspektör och överlärare.

Riksdagen godkänner den ståndpunkt, departementschefen intagit till förevarande spörsmål.

Skolsekreterare.

Riksdagen bifaller de sakkunnigas ifrågavarande av departementschefen förordade förslag.

Kostnadsberäkningar.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot de verkställda kostnadsberäkningarna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad riksdagen i det föregående angivit

a) meddela föreskrifter om utvidgning av den kommunala skolledarorganisationen,

b) meddela föreskrifter om avlöningsförmåner till distriktsöverlärare, vikarier för sådana överlärare och skolesekreterare,

c) meddela föreskrifter om överlärarnas undervisningsskyldighet,

d) meddela föreskrifter om statsbidrag till arvoden åt distriktsöverlärare, vikarier för sådana överlärare och skolesekreterare, samt

e) meddela i anslutning till under a)—d) avsedda föreskrifter erforderliga övergångsbestämmelser;

dels ock godkänt vid propositionen nr 194 fogat förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 19 § folkskolans avlöningsreglemente den 30 juni 1942 (nr 619).

Stockholm den 4 juni 1946.

Med undersätlig vördnad.

Nr 289.

Godkänd av första kammaren den 4 juni 1946.

Godkänd av andra kammaren den 4 juni 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån med statlig kreditgaranti åt den, som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen, m. m. jämte i ämnet väckt motion.

(Statsutskottets utlåtande nr 151.)

Till Konungen.

I propositionen nr 190 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 8 mars 1946, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll tillstyrkta grunder utfärda erforderliga bestämmelser angående statlig kreditgaranti för lån åt den som avlagt akademisk eller därmed jämförlig examen, *dels ock* till Kostnader för statlig kreditgaranti för vissa studielån för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 under åttonde huvudtiteln (punkt 97) föreslagit riksdagen att till Gemensamma universitetsändamål: Naturastipendier åt studerande vid universiteten och vissa högskolor för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 310 000 kronor. I sistnämnda proposition har Kungl. Maj:t härjämte (kapitalbudgeten, bilaga 7, punkt 16) föreslagit riksdagen att till Statens lånefond för universitetsstudier för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 650 000 kronor.